

Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet

Referat fra temaworkshop 4 - Friluftsliv & Formidling

25. oktober 2025
Karrebæksminde Fjord, Enø

Referat – Temaworkshop 4 – Forundersøgelse om Nationalpark Smålandsfarvandet

Tema: Friluftsliv & Formidling

Dato: 25. oktober 2025

Sted: Karrebæksminde Fjord, Enø

Arrangør: Naturstyrelsen

Deltagere: 21 borgere

Facilitatorer: Urland

Forud for workshoppen blev deltagerne inviteret til at høre om projektet *Fjordens Stemme* lavet af Marine Event.

Workshoppen afholdes på Karrebæksminde Fjord ved Enø, hvor der er opsatte plancher om forundersøgelsen og temaundersøgelserne, der lægger op til uformel dialog inden workshoppen begyndes. Der er i øvrigt udlagt en folder til alle deltagende, med mere information og kontaktoplysninger, samt en 'Din mening folder' hvori man kan udtrykke sin mening.

I alt 21 borgere deltog i workshoppen.

Velkomst og introduktion

Tea (Urland) byder velkommen til workshoppen og beskriver Urland og deres erfaring og rolle i faciliteringen af borgerinddragelsen omkring forundersøgelsen for Nationalpark Smålandsfarvandet. De tilstedeværende fra Urland er: Tea Hörrmann, Christian Achermann, Victor Andreas Ketil Carlsen, og Michelle Nielsen-Dharmaratne.

De øvrige tilstedeværende herunder arrangører og bidragsydere til workshoppen præsenteres:

- Naturstyrelsen Storstrøm (Jane Skov Lind, Line Trap Mogensen og Camille Møller-Sørensen) som er arrangører
- BARK Rådgivning (Maria Holst, Frida Gammelgaard)

Dagens program

Tea (Urland) beskriver dagens program:

- Velkommen – Urland
- Introduktion af rammerne for forundersøgelsen om Nationalpark Smålandsfarvandet – Naturstyrelsen Storstrøm (Line)
- Mulighed for spørgsmål
- BARK Rådgivning: Resultater fra undersøgelsen om friluftsliv og formidling i forundersøgelsesområdet, Del I
- Workshop del 1 – Friluftsliv & Formidling
- Opsamling
- BARK Rådgivning: Bud på initiativer i forbindelse med friluftsliv og formidling i forundersøgelsesområdet, Del II
- Workshop del 2 – Initiativer
- Workshop del 3 – Åbent tema
- Opsamling og tak for i dag

Der gøres opmærksom på at workshoppen ville blive lydoptaget med henblik på referatskrivning. Lydoptagelserne

bliver ikke offentliggjort, men bruges til, at alle input fra deltagerne blev korrekt dokumenteret i rapporten.

Rammerne for forundersøgelsen

Line (NST) præsenterer kort hvad en nationalpark er, rammerne og hvad forundersøgelsen indebærer. Beskrivelsen er også præsenteret på de tidligere workshops og informationsmøder.

En sjette nationalpark?

Der findes allerede fem nationalparker i Danmark: Thy Nationalpark, Nationalpark Vadehavet, Nationalpark Mols Bjerge, Nationalpark Kongernes Nordsjælland og Nationalpark Skjoldungernes Land. Naturstyrelsen har fået til opgave at undersøge om Smålandsfarvandet og det omkringliggende kystområde kan blive den sjette nationalpark og derfor skal det undersøges om området lever op til kriterierne.

Forundersøgelsen for en potentiel nationalpark bygger på en undersøgelse af området til lands og til vand, samt gennem inddragelse af borgere, lodsejere, foreninger og interesseorganisationer.

Naturstyrelsen Storstrøm

Naturstyrelsen har 16 enheder nationalt. Naturstyrelsen Storstrøm er en lokal enhed som har kontor på Falster. Det er Naturstyrelsen Storstrøm som har et sekretariat der skal stå for forundersøgelsen for en mulig nationalpark i Smålandsfarvandet.

Baggrund for forundersøgelsen

Miljøministeren og forligspartierne har besluttet at man gerne vil lave en sjette nationalpark i Danmark. I den forbindelse har man kigget rundt i landet og udpeget Smålandsfarvandet som et muligt sted hvor man kan lave en nationalpark.

Området

Området for forundersøgelsen er et stort område på omkring 196.000 hektar, som omfatter vandet og 3 kilometer af landet fra kyststrækning. De fire temaworkshops er planlagt forskellige steder rundt i området for at flest muligt kan deltage.

Forundersøgelsesområdet ligger fast, men en eventuel nationalpark skal ikke følge denne afgrænsning. Styregruppen kommer med anbefalinger til hvor grænsen skal gå og i sidste ende er det miljøministeren og forligspartierne der beslutter hvor den skal ligge.

Hvad er en nationalpark?

En nationalpark er et afgrænset område der skal have nationale og/eller internationale værdier.

- En nationalpark er et afgrænset område der har nogle unikke landskaber, noget værdifuld natur, og kulturmiljøer som har nationalværdier.
- Nationalparken ejer ikke jorden, og den medfører ikke nogen restriktioner. Det vil fortsat være lodsejere i området

der ejer jorden som nationalparken består af.

- Projekter bygger på frivillighed og skal derfor også ske i samarbejde med lodsejere

Retningslinjerne er beskrevet i nationalparkloven som er 18 år gammel.

Parktyper i Danmark?

Der kan forekomme forvirring eller forveksling af nationalparker, naturparker og naturnationalparker. I de andre typer af parker forekommer helt andre vilkår end i en nationalpark.

Naturnationalparker foregår på jord som staten ejer, mens naturparker foregår på jord som kommuner og lodsejere ejer

Der findes en lang række eksisterende parker i Danmark, og Line (NST) gør det klart at her er tale om en mulig Nationalpark.

Hvad skal en nationalpark arbejde med?

Det er beskrevet i Nationalparkloven hvad der kendetegner en nationalpark og hvad en nationalpark skal arbejde med.

- Loven fokuserer blandt andet på friluftslivet og skal gøre det nemmere at forstå og opleve naturen og kulturhistorien i området, samt gøre de særlige områder mere tilgængelige for besøgende.
- En nationalpark skal arbejde med at skabe mere værdifuld natur og styrke den eksisterende
- Den skal ligeledes arbejde med at styrke lokalområderne og understøtte erhverv og turisme.
- Alle projekter skal foregå med frivillighed

Organisation af en nationalpark

Hvis man opretter en Nationalpark skal den styres af en fond. Fonden får mellem 9-10 mio. om året at arbejde med. Derudover kan nationalparken søge andre supplerende fonde, hvis der er konkrete projekter. Fonden er uafhængig og ledes af en bestyrelse.

- Nationalparkfonden skal udarbejde en nationalparkplan. Den skal gøre det gennemskueligt for alle hvad pengene bliver brugt til og sætte en retning for hvad nationalparken skal arbejde med.
- Planen gælder på kort og på lang sigt og skal derfor beskrive hvad nationalparken vil arbejde med her og nu samt hen over en længere årrække.

Eksempler på brug af bevilling

Line (NST) fortæller som inspiration hvad andre nationalparker har brugt deres bevillinger til. Listen inkluderer:

- Formidling af Nationalpark Vadehavet
- Udplantning af ålegræs – Nationalpark Skjoldungernes Land
- Naturforløb for mænd – Nationalpark Mols Bjerger
- Rydning af uønsket vækst på klitheden – Nationalpark Thy
- Mulighed for at foreninger kan søge midler fra nationalparken til projekter – Nationalpark Kongernes Nordsjælland

Forundersøgelsen

Line (NST) fortæller om hvad der skal undersøges i forundersøgelsen om Nationalpark Smålandsfarvandet.

Undersøgelsen laves under fire temaer: I dag er temaet Friluftsliv & Formidling og de allerede afholdte workshops har omhandlet *Erhverv og Turisme, Landskab og Kulturmiljøer, og Natur og Geologi*.

En del af undersøgelsen går også ud på at finde ud af om der er opbakning til en nationalpark. Line (NST) lægger vægt på at de lokales meninger er meget vigtige – altså om man synes det er en god idé, om der udfordringer, eller om man kan se potentialer og hvad man skal være opmærksom på – alle input kommer med i forundersøgelsen.

Der er også til workshoppen udlagt en 'Din mening-foldere' hvori man kan give sin mening til kende.

De øvrige inddragelsesinitiativer listes op: 2 informationsmøder 4 workshops, 5 åbent-telt arrangementer, 19 dialogmøder

Man er i øvrigt altid velkommen til at skrive til Naturstyrelsen på deres mail: smaalandsfarvandet@nst.dk

Styregruppen

Styregruppen præsenteres og en liste over de involverede vises på skærmen. Styregruppen består af en bred repræsentation af foreninger, organisationer, de fem kommuner som ligger ud til Smålandsfarvandet samt en række andre interessenter.

Processen

Line (NST) gennemgår forløbet for forundersøgelsen som skal være færdig i sommeren 2026.

- Der er afholdt 2 informationsmøder
- Der er i alt 4 temaworkshops hvor nummer fire afholdes i dag
- Derudover fem åbent telt arrangementer, bl.a. har Naturstyrelsen været på Æblets Dag på Fejø.
- Parallelt med inddragelsesarrangementerne, udfører en række fageksperter temaundersøgelser
- Det hele skal munde ud i en samlet rapport med nogle anbefalinger, hvor styregruppen skal beslutte om de på baggrund af undersøgelsen skal anbefale at man opretter en nationalpark
- Anbefalingerne skal godkendes i de fem byråd, hvorefter de fremsendes til Christiansborg.
- Forundersøgelsen skal være færdig i sommeren 2026

Spørgsmål

- Hvem er bestyrelsen og hvilke beføjelser har de?
 - > Line (NST) fortæller at miljøministeren udpeger bestyrelsen. Der skal være 6-12 medlemmer som er sammensat af forskellige organisation fra lokalområdet. Deres opgave er at udarbejde nationalparkplan, hvor de først skal være i dialog med borgerne, og derefter sørger for at planen bliver ført ud i livet.
- En borger sætter spørgsmålstegn ved at nationalparkens bestyrelse har vetoret på landzonetilladelser og lokalplaner og at det ikke nævnes på mødet.
 - > Line (NST) fortæller at §29c i planloven muliggør at nationalparken kan gøre indsigelse hvis der er planlægning i området der strider imod nationalparkens formål. Det betyder at planerne skal vendes en ekstra gang og tilpasses, så det ikke strider imod nationalparkens formål. Kan de forskellige parter ikke blive

enige, vil ministeren træffe den endelig beslutning.

- En borger mener at barrieren ift. Nationalparken ligger mest hos lodsejerne. Der spørges ind til hvor gode forudsætninger der er for at nationalparken kan blive til noget i den forbindelse. Der spørges videre ind til om det så udelukkende er på aktivitetsniveau, at man f.eks. kan komme ud på en mark. Borgeren spørger derudover om der er igangsat dialog om overstående
 - > Line (NST) fortæller at der er bekymring fra lodsejerne, men at nationalparken ikke sætter restriktioner. Den kan f.eks. ikke sige hvor der må og ikke må dyrkes intensivt, det er der anden lovgivning der regulerer.
 - > Line (NST) svarer at ja, man kunne skabe nogle oplevelsesmuligheder, eller man kunne arbejde med at skabe noget mere natur, hvis det er interessant for lodsejeren og noget vedkommende vil være med til. Line forklarer at arbejdet vil blive igangsat, hvis der bliver en nationalpark.
 - > Jane (NST) fortæller at det afhænger af hvad bestyrelsen beslutter at nationalparken skal arbejde med.
- En borger er skuffet over at der ikke har været nok fokus på, hvilken betydning nationalparken har for lods- ejere, landbrug og beboelsesområder. Der har været meget fokus på turisme, men ikke nok på konsekven- sen.
 - > Jane (NST) forklarer at NST's opgave ikke er at gennemføre en nationalpark, men at undersøge om poten- tialerne er der.
- En borger er begejstret for fokuset på naturen i forundersøgelsen for nationalparken. Borgeren har fokus på at der er rent vand og jord.
- En borger fra landboforeningen, synes det er bekymrende at nationalparken potentielt kommer til at ligge på land. De kan ikke overskue konsekvenserne, og deres forslag er derfor at det bliver en maritim nationalpark. Han mener at det kan skabe indirekte konsekvenser på anden lovgivning.
 - > Jane (NST) besvarer og siger at det er vigtigt at sige, at der ikke kan gives nogen garantier for ændringer i lovgivning på sigt, det anerkender de.
- Der udtrykkes undren fra en borger over det meget korte forløb for forundersøgelsen, hvor andre national- parkers forløb har være længere.
 - > Line (NST) anerkender at det er et koncentreret forløb, men forklarer at Naturstyrelsen desværre ikke har nogen indflydelse på dette.

Tea (Urland) afslutter spørgerunden og Christian (Urland) tilføjer at det som nævnt ikke er en konsekvensundersøgelse, men at vi hører alt hvad der bliver sagt, det blive noteret, og det kommer med i rapporten.

Afslutningsvis er der input fra en lodsejer, som udtrykker bekymring for mulige fremtidige restriktioner. Han påpe- ger, at de meget gerne deltager frivilligt i forskellige tiltag, der kan understøtte naturen, men at de er bekymrede for eventuelle begrænsninger på deres jord. En anden borger foreslår, at der afholdes en plenumsnak efter workshop- pen.

Tea (Urland) giver ordet videre til BARK Rådgivning

Resultater fra temaundersøgelse om friluftsliv og formidling v. Frida Gammelgaard og Maria Holst (BARK Rådgivning) – Del I

Frida (BARK) fortæller indledende om deres oplæg omkring analyser ift. friluftsliv og formidling, og vil også præsen- tere borgerne for hvilke metoder og værktøjer de har gjort brug af. Efterfølgende vil der være en workshop hvor borgerne kan komme med input til det der er præsenteret mhp. om der er noget BARK Rådgivning har overset.

Der præsenteres et udvalg af rapporten, og der vil også være mulighed for at stille opklarende spørgsmål.

Hvem er BARK Rådgivning?

BARK er en tværfaglig rådgivningsvirksomhed på omkring 30 medarbejdere. Frida er antropolog og Maria er arkitekt. De rådgiver i stedsudvikling for kommuner, private, fonde, foreninger. De er et fondsejet firma, hvilket også præger den måde de arbejder på.

Introduktion

Maria (BARK) fortæller om undersøgelsen. Der er meget at se på i det store område og mange potentialer. De har særligt haft fokus på at friluftsliv og formidling kan være med til at skabe balance mellem beskyttelse og benyttelse, som har været gennemgående i deres arbejde.

BARK har benyttet sig af desktopanalyser, herunder nationale databaser. Det giver et godt overblik, men der kan mangle lokal viden. Derudover har de arbejdet med en række interviews med repræsentanter fra bl.a. foreninger, andre nationalparker, og Naturpark Lillebælt. De har også arbejdet med spørgeskemaer, som er besvaret af kommunerne, for at blive klogere på om der er nogle særlige områder de skal være opmærksomme på.

Udpegningskriterier

BARK har forsøgt at arbejde med en række udpegningskriterier, noget som man skal holde ekstra øje med. Det har omhandlet bl.a. den nationale oplevelsesværdi, lokal forankring og infrastruktur (hvordan folk kommer til og rundt i området)

Helhed og delområder (Metode)

Det er et stort undersøgelsesområde og derfor er der arbejdet med at se på området som en helhed for at få en lige vægtning på tværs af området, samtidig med at der er kigget på en række nedslag for at komme tættere på enkelte områder så man kan se nogle detaljer.

Der vil ikke blive dykket ned i alle områderne, men de kan nærstuderes i rapporten og der opfordres til at borgerne indtegner særlige steder, som man mener at BARK skal være opmærksomme på.

Smålandsfarvandet

Området har en unik mulighed for en maritim nationalpark, med en særlig kystnatur, en række fredninger samt noget sårbar natur. Det understreger at der skal være en god balance mellem benyttelse og beskyttelse.

Området som helhed

Den nationale oplevelsesværdi bygger i høj grad på den kystnatur som er i området – Stor variation i natur, med særlig høj naturværdi ved bl.a. laguner og strandenge.

Der er også mange badestrande, og mange gæster forbinder ifølge en undersøgelse om danskernes rejsevaner fra 2020, Lolland-Falster med natur- og havoplevelser.

Farvandet er velegnet til sejlads og der er mange lystsejlere der søger til Smålandsfarvandet. Der er mange havne at komme i land i, og der er en stor variation i havnene. Nogle tættere på byer og nogle mindre servicetunge.

Der er et meget aktivt ø-liv som giver en særlig karakter til området, og der er en række store attraktioner såsom Knuthenborg Safari park, Dodekalitten, og Avnø Naturcenter som tiltrækker mange besøgende.

Spørgsmål

- En borger lægger vægt på at en del af oplevelsesværdierne også ligger i stilheden og pladsen og at man kan se himlen.
 - > Maria (BARK) anerkender bemærkningen, og forklarer at de vil komme mere ind på det senere i oplægget.

Lokal forankring

Det er særligt at nationalparken vil strække sig over fem kommuner, og der ligger et potentiale i at de mange kompetente medarbejdere, som allerede er meget opmærksomme på hvilken rolle friluftsliv har, også i kommunale indsatser. Det skaber dog også et behov for et tværkommunalt samarbejde.

Derudover er der allerede tre destinationsselskaber i området.

Infrastrukturen

Området er godt bundet op på nationale forbindelser og Femern vil sandsynligvis øge turismen fra Tyskland. Det som kan ses som en udfordring er at det er svært at komme til de kystnære områder med offentlig transport i dag.

Derimod er der gode nationale vandre- og cykelruter som krydser området.

Fokuspunkter for en mulig nationalpark

- Et netværk af stærke naturoplevelser og friluft aktiviteter – Hvordan kan man skabe en sammenhæng langs kysten
- Balance mellem aktiviteter og beskyttelser ift. fredninger og at passe på naturen.
- Gøre vandmiljøet tilgængeligt – også for dem der ikke sejler

Mange former for friluftsliv?

Når man taler om friluftsliv er det vigtigt at understrege at det spænder bredt. Det kan være alt fra sejlkлубber til foreningsliv og selvorganiseret friluftsliv, som at gå en tur ved vandet, bade om sommeren osv. Det kan være enkle og nemme aktiviteter, samt mere udstyrstunge aktiviteter f.eks. kitesurfing.

Friluftslivet kan både være en del af hverdagslivet, men det er også noget folk rejser efter. Derudover er det også noget som i højere og højere grad bliver integreret i undervisning, sundhedsindsatser og genoptræningsforløb.

Foreningslivet i de fem kommuner

På baggrund af friluftsrådets data er der lavet en optælling af foreninger i området. Analysen omfatter hele kommuner, så der er tale om et opland til nationalparken.

Dataene er kategoriseret under nogle større temaer som f.eks. vandaktiviteter.

Der fremhæves at der er mange spejderforeninger, foreninger orienteret mod sejlads og fiskeri, og foreninger som beskæftiger sig med natur og landbrugsformidling.

Faciliteter i området – en invitation til naturen

Der er forskellige behov for faciliteter i naturen. Nogle besøgende er uafhængige af disse, men faciliteter i naturen, kan understøtte målgrupper som ikke ellers kommer ud i naturen. Faciliteter kan også hjælpe med at guide folk rundt i området, også for at undgå at folk kommer ud nogle steder hvor det er uønsket at der er besøgende. Faciliteter i naturen kan skabe gode rammer for større grupper såsom skoler

Kortlægning: I kortlægningen fremhæves det at der er mange lystbådehavne, stier, og naturformidlingssteder langs Sjællands sydkyst samt gode vandreruter med sheltere langs Lollands nordkyst.

På vandet fremhæves flere dykkersteder, lystsejllads, fiskesteder og bade steder.

Eksisterende formidlingstiltag

Der findes i forvejen gode ruter som er skiltet bl.a. naturlandet rundt, og lagunestien. Derudover er der allerede nogle digitale formidlingsplatforme såsom Naturlandet (Lolland og Guldborgsund Kommune), samt over 60 sheltere man kan booke på bookenshelter.dk

Derudover er der nogle naturcentre bl.a. Agersø Naturcenter og Avnø Naturcenter samt en række mindre naturformidlingsstationer som fugletårne, madpakkehuse og infopunkter.

Det blå friluftsliv

Der er kigget på de nationale tendenser gennem en rapport fra Københavns Universitet fra 2018 om det blå friluftsliv. Den omfatter friluftsliv relateret både til søer, åer og kystlandskab.

Indsigter fra rapporten:

75% af voksne danskere deltager årligt i vandorienteret friluftsliv. Det er meget de rolige aktiviteter der dominerer, bl.a. gåture langs kysten.

Motivationen er naturen og landskabet, freden og roen – Det spiller en stor rolle.

Barriere: Afstande og manglende fællesskab.

Nationalt blik på vandreturisme

Ifølge Visit Denmark: 4,3 mio. vandreturister i Danmark i 2022

Heraf 44% Danske og 55% udenlandske

Mini-SWOT-analyse

Der er lavet et indledende bud på en SWOT-analyse, som ser på tværs af alt den samlede viden og data og derfra

konkluderer på hvad styrkerne, svaghederne og mulighederne kan være, hvis man skal arbejde med en nationalpark. Tanken er at borgerne skal være med til at give input til denne og den er lagt ud på bordene, så man kan kommentere på den.

Bemærkning

- En borger som er med i styregruppen, fortæller at der er mange kvaliteter i området, og opfordrer til at man taler området op.

Spørgsmål

- En borger nævner igen at der er for meget fokus på at tale om idéer og potentialer uden at man kigger på de afledte effekter f.eks. trafiktrængsel, affald eller konsekvenser for lodsejere. Borgeren mener at der er begrænsninger og at det ikke er produktivt at sidde og drømme uden at forholde sig til hvad der er muligt.
 - > Frida (BARK) nævner at der netop i denne workshop også er fokus på risici og trusler ifm. en eventuel nationalpark, og at man her kan give sin mening til udtryk hvis der er bekymringer ift. dette. Tea (Urland) supplerer med at der er plads til at tale om andet end potentialer, og at alle input er velkomne.

Workshop del 1 – Friluftsliv og Formidling

Tea (Urland) tager ordet og lægger op til at første del af workshoppen kan starte.

Der er bordkort som passer til emnet ved hvert bord som man kan tegne og skrive på, samt en række arbejds-spørgsmål som kan sætte snakken i gang. Formålet er at få en masse inputs og holdninger til områdets friluftsliv og formidling.

Afslutningsvis er der en opsamling hvor hvert bord præsenterer de gennemgående temaer diskuteret i gruppen.

For uddybede resultater fra workshopdelen se bilag Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet, Tema-workshop 4 – Friluftsliv & Formidling – Opsamling fra bordkort (Urland).

Bud på initiativer i forbindelse med friluftsliv og formidling i forundersøgelsesområdet, v. Frida Gammelgaard og Maria Holst (BARK Rådgivning) – Del II

I anden del af oplægget præsenterer BARK deres bud på mulige friluftsiniciativer, formidlingstiltag og oplagte segmenter for en potentiel nationalpark. En oversigt over initiativer, tiltag og segmenter præsenteres, mens der går i dybden med et udvalg af disse.

Forslag til friluftsiniciativer:

- Styrkelse af lokale foreninger
- Mobil grejbank
- Skiltning om nærliggende naturoplevelser
- Katalog for faciliterede naturoplevelser og sundhedsfremmende forløb
- Multifunktionelle havne
- Kystnær stiforbindelse
- Oplevelsesprodukter og friluftsiniciativer i eksisterende bygninger

- Naturcenter på Lollands nordkyst

Styrkelse af lokale foreninger

BARK fremhæver vigtigheden af at understøtte de lokale foreninger, som i høj grad vil være nationalparkens ansigt udadtil.

- Mere vidensdeling og samarbejde på tværs
- Mulighed for fælles projekter og årlige arrangementer
- Synliggørelse af foreninger som kan have gavn af hinanden

Mobil grejbank

På grund af områdets størrelse foreslås en mobil grejbank, der kan flyttes rundt efter behov. Grejbanken kan bl.a. indeholde:

- Udstyr til undervisning og vejledning
- Formidlingsmateriale

Multifunktionelle havne

Havnene ses som oplagte mødesteder og adgangspunkter mellem land og vand. De eksisterende havne har vidt forskellig karakter, nogle mere naturnære og nogle bynære.

- Havnene kan være en ramme for naturformidling
- De er let tilgængelige for både lokale og besøgende fra land og vand
- Aktiviteter kan koncentreres ved havne

Forslag til formidlingstiltag:

- En samlet fortælling med plads til forskellighed
- Engagere lokale ambassadører som værter for nationalparken
- Engagere børn og unge gennem skole og fritidsaktiviteter
- Digital formidling henvendt til børn, unge og nysgerrige voksne
- Smålandsfarvandet-vandrerute på eksisterende stisystem med skiltning
- Undersøge mulighed for etablering af turbåde i Smålandsfarvandet
- Code of conduct

Samlet fortælling for området

Det er vigtigt at der er en samlet fortælling hvis man skal føles som en nationalpark – det kunne bl.a. handle om vandet, som kan styrke identiteten og kommunikationen om området.

Lokale ambassadører

Et værtnetværk som kan aktivere lokale aktører som frontfigurer for nationalparken

- Formidlingskurser for at understøtte deres rolle
- Man kan også, som i andre nationalparker, have et nationalparkstempel, som forskellige aktører kan gøre brug af – det giver brandingværdi

Børn og unge

Udvikling af forløb i samarbejde med bl.a. spejderforeninger, skoler, og kommuner. Digital formidling kan have en plads her, som kan bidrage til leg og nysgerrighed, samt opfordrer til at man gør ting på egen hånd.

- Henvendt både til børn, unge og nysgerrige voksne
- Kombinerer fakta, fortællinger og undren

Sammenhængende vandrerute

- En samlet vandrerute rundt om Smålandsfarvandet der er skiltet og som kan supplere eksisterende vandreruter i området.

Turbåd

Der har historisk været dampskibe i området, så her kan man trække på kulturhistorien og lade sig inspirere. Det afhænger af et indgående kendskab til økonomi, sejlruiter, drift osv. og er ikke en nem opgave. Derimod kunne det være en måde at binde området sammen.

Code of Conduct

Udarbejdelse af fælles spilleregler for færdsel i området for at sikre hensyn til sårbare naturområder og lokalmiljøer.

Særligt oplagte segmenter / målgrupper

- Det rolige friluftsliv
- Maritime friluftsudøvere
- Cykel- og vandreturister
- Internationale turister (særligt tyske)
- Sundhed i naturen
- Børn og unge

Det rolige friluftsliv

Det rolige friluftsliv er ifølge friluftsrådet den aktivitet der foregår i et lavere tempo og med fokus på fordybelse og forbindelse til naturen. Den harmonerer godt med sårbare naturområder og er ikke facilitetstungt.

- Fokus på ro, fordybelse og mental trivsel
- Matcher sårbare miljøer
- Enkle aktiviteter uden mange faciliteter
- Mange søger allerede området for stilhed og udsigter

Maritime friluftsudøvere

Maritimt friluftsliv handler ikke blot om sejlad, surfing osv. men kan også handle om f.eks. naturpleje og formidling. Der ligger et potentiale for også at få folk som ikke dyrker vandsport og lignende ud til vandet.

- Stor variation: sejlad, surf, badning, vandring langs kysten
- Også potentialer i fællesskaber omkring naturpleje og havhaver

Børn og unge

- Kan drage fordel af kommunernes eksisterende indsatser
- Forældre fungerer som medfølgende målgruppe
- Stor spændvidde i behov, meget sammensat gruppe – hvis man vil arbejde videre med det, kræver det differentierede tilbud

Spørgsmål

- En borger savner at der tales mere om hvad man må i dag, og hvordan man færdes i området. Lodsejere bruger meget tid på at forklarer folk, hvor man må og ikke må gå
 - > Maria (BARK) at tiltaget 'Code of conduct' netop berører det. En anden måde at imødekomme den bekymring, kan være idéen om at koncentrere aktiviteter, f.eks. omkring havnene.

Workshop del 2 – Initiativer + Åbent tema

Tea (Urland) tager ordet og lægger op til at anden del af workshoppen kan starte.

Anden del af workshoppen går først ud på at tale om de bud på initiativer som BARK Rådgivning har peget, men lægger også op til mere åben snak om andre emner relateret til en mulig nationalpark. Der er bordkort som passer til emnet ved hvert bord som man kan tegne og skrive på, samt en række arbejdsspørgsmål som kan sætte snakken i gang. Formålet er at få en masse inputs og holdninger til initiativer samt andre vigtige synspunkter.

For uddybende resultater fra workshopdelen se bilag Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet, Tema-workshop 4 – Friluftsliv & Formidling – Opsamling fra bordkort (Urland).

Spørgsmål og bemærkninger

- En borger opfordrer til at man som borger selv sætter sig ind i tingene. Han er bange for at andre borger ikke ved hvad de går ind til og ikke overvejer hvilke konsekvenser der kan være forbundet med en nationalpark.
- En borger er skeptisk overfor hvor meget en nationalpark vil gavne for naturen. Han mener at der er mange andre initiativer der er til for at forbedre miljøet. Derfor mener borgeren også, at man skal holde nationalparken til vandet og vandkanten. Mange lodsejer vil gerne skabe mere natur, det øger herlighedsværdien og derfor også ejendomsværdien mener borgeren. Derimod ønsker han at det sker på frivillig basis.
- Der rettes fokus på inddragelsesarrangementerne af en borger der mener at det bliver for snævert. Hans holdning er at mange stemmer går tabt, og opfordrer til at man tager rundt til de steder hvor folk bor, hvis

man ønsker at gøre området mere attraktivt i fremtiden.

- > Tea (Urland) nævner informationsmøderne, 'Din mening-folderen', workshops og åbent-telt arrangementerne som nogle forskelligartede informations- og inddragelseskkanaler. Christian (Urland) anerkender kommentaren og er enig i at der skal forskellige værktøjer til for at få engageret forskellige målgrupper.
- En borger opfordrer til, at borgere og lodsejere i højere grad indgår konstruktivt i processen. Hun udtrykker stor begejstring for idéen og efterspørger mere fokus på muligheder fremfor potentielle udfordringer fra forskellige aktører i området. Hun foreslår, at man på et senere tidspunkt, når arbejdet er længere fremme, ser nærmere på afgrænsningen og arbejder med kompromiser, der kan imødekomme forskellige behov.
- En anden borger mener at man kan arbejde med mange af de forslag der er blevet diskuteret til workshoppen uden at det foregår under en nationalpark. Han er skeptisk overfor de eventuelle juridiske udfordringer det kan medføre hvis der kommer en nationalpark.
- En lodsejer bemærker, at det under workshoppen er blevet nævnt, at store godser og gårde tæt på kysten skulle blokere adgangen til vandet. Han understreger, at dette ikke er tilfældet, da der er adgang hele vejen rundt og det er forbudt at blokere adgangen til vandet. Han opfordrer samtidig til, at der tænkes over det eventuelt øgede besøgstyk, en nationalpark kan medføre, og hvordan det kan skabe trængsel i området. Dette vurderer han særligt vil påvirke større lodsejere.
- En borger fremhæver de naturpotentialer, en nationalpark kan medføre, blandt andet hvis det giver mulighed for at frede områder, hvilket hun mener vil give meget igen. Hun understreger samtidig, at det er positivt at møde lodsejere fra området, og hun glæder sig over, at så forskellige interessenter er mødt op til workshoppen.
- En anden deltager fremhæver vigtigheden af "opdragelse" af besøgende i en nationalpark, så naturen, lokal miljøerne og lodsejerne beskyttes bedst muligt. Særligt børn og unge fremhæves som målgruppe for denne indsats.
- Afslutningsvis fremhæver en deltager, at nationalparken bør have høje ambitioner og store visioner. Han vurderer, at opgaven med at styre besøgende og formidle korrekt adfærd ikke er den vigtigste udfordring i første omgang.

Afslutning

Tea (Urland) runder af, takker for fremmødet, og fortæller at de inputs borgerne er kommet med nu vil blive behandlet og sendes retur til BARK Rådgivning, så det kan indarbejdes i rapporterne.

Hvis man har yderligere spørgsmål, kan man skrive til den oplyste e-mailadresse smalandsfarvandet@nst.dk som også står i den udelte folder.

Der opfordres også til at man udfylder 'Din mening-folderen' inden man går hjem.

Andet

Se flere resultater fra undersøgelsen om Friluftsliv & Formidling i rapporten Friluftsliv og formidling i en mulig Nationalpark Smålandsfarvandet – Kortlægnings- og potentieanalyse, Delrapport 1

For uddybende foreløbige resultater fra workshoppen se bilag Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet, Temaworkshop 4 – Friluftsliv & Formidling – Opsamling fra bordkort (Urland).

Faglige overvejelser bag det overnævnte program

I den indledende fase er det vigtigt at få indsigt i den viden mennesker der har betydning for stedet besidder, for at forstå potentialer og udviklingsretninger. Det kan være beboere, besøgende, meningsdannere, investorer og beslutningstagere. En meningsfuld inddragelse skaber på samme tid ny viden, der bidrager til helstøbte, bæredygtige løsninger for samfundet som helhed, samt grobund for lokal opbakning, ejerskab og engagement i en fremtidig udvikling.

Workshoppen er tilrettelagt, så deltagerne først blev introduceret til rammerne for forundersøgelsen og præsenteret for eksperternes resultater fra temaundersøgelsen. Herefter blev de sat i gang med workshopaktiviteterne.

Konkret består workshoppen af gruppedialoger ved borde med 5–10 personer. Her fungerer deltagerne som lokale eksperter, og deres input, kritik, ønsker og spørgsmål noteres ned på bordkort. For at fastholde fokus er der i hver workshop formuleret arbejdsspørgsmål, som deltagerne forholder sig til. På baggrund af erfaringerne fra den første workshop er der desuden indført en åben runde, hvor deltagerne frit kan bringe alle tematikker op. Dette sikrer, at ingen emner eller bekymringer falder mellem to stole eller overses i processen.

Alle workshops er planlagt med henblik på at sikre bred deltagelse. Derfor er de placeret i weekender og indledes med fælles aktiviteter som eksempelvis en sejltur eller en ø-vandring. Undervejs serveres der mad og drikke til alle deltagere.